

İÇ MEKÂN TASARIMINDA ÇİZİM DERSLERİNİN ROLÜ VE ÖNEMİ

İsmagilova Madinabonu Shovkat qizi,
Alfraganus Üniversitesi, Turizm Fakültesi
Diz 23-1 grup Tasarım Bölümü Öğrencisi
E-posta: ismaqilovamadina20@gmail.com

Ro'ziqulova E'zoza Tuychi qizi
Alfraganus Üniversitesi, Turizm Fakültesi
Diz 24-1 grup Tasarım Bölümü Öğrencisi

Anotasyon: *Bu makalede, iç mekân tasarımı eğitiminde çizim derslerinin rolü ve önemi ele alınmaktadır. Öğrencilerin estetik bakış açısını geliştirme, yaratıcı düşünme yeteneklerini artırma, müşteri ile etkili iletişim kurma ve tasarım süreçlerinde hızlı görselleştirme becerilerini edinmelerinde çizim derslerinin vazgeçilmez yeri vurgulanmaktadır. Ayrıca, geometrik şekillerin ışık-gölge ilişkileriyle tasvir edilmesinin, iç mekan planlama ve kompozisyon oluşturma sürecine katkısı incelenmiştir. Sonuçta, teorik bilginin yanı sıra uygulamalı deneyim kazanmanın, iç mekân tasarım öğrencileri için mesleki yetkinliğin temel unsuru olduğu belirtilmiştir.*

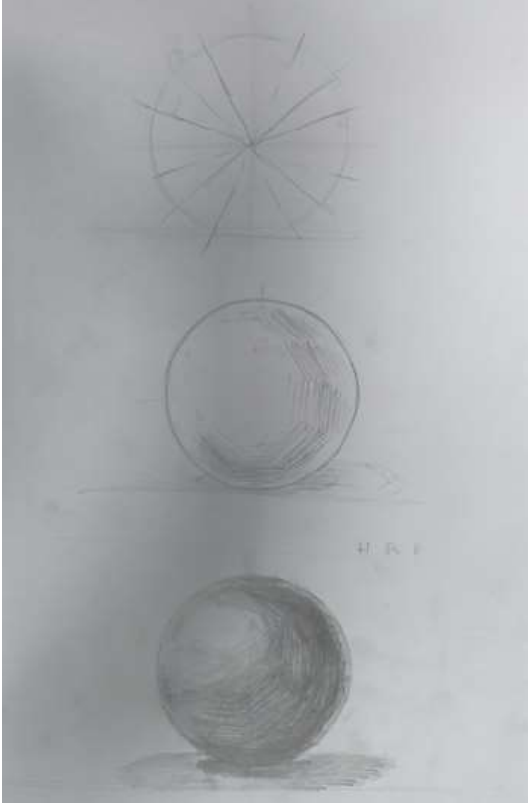
Anahtar kelimeler: *xona interyeri, iç mekân tasarımı, çizim, perspektif, yaratıcı düşünce, sanat eğitimi, ışık-gölge, kompozisyon, müşteri iletişimi, tasarım geliştirme*

Giriş. İç mekân tasarımı, sanat eserlerini değerlendirme ve analiz etme, çevresindeki gerçekliği ve sanatsal imgeleri her türlü sanatsal materyalle ifade edebilme, ayrıca bilgisayarda (xona interyeri) çizebilme, öğrencilerde yaratıcı faaliyete ilgiyi aşılama yönelik iç mekân tasarımına dair bilgi ve becerileri kapsayan mesleki bir faaliyet türünü ifade eder. Öğrencilerin sanatsal açıdan yetkin, vatana ve milli sanata bağlı bir ruhla yetiştirilmesinde iç mekân tasarımında, özellikle çizim, resim, kompozisyon, bilgisayar grafiği, heykeltıraşlık, uygulamalı ve dekoratif sanat derslerinin rolü özel bir öneme sahiptir. Bu ise, üniversitelerin fakültelerinde ve uzmanlaşmış okullarda okutulan özel derslerin derin ve temelli olmasını gerektirir, öğretmenlerin üzerine büyük sorumluluklar yükler. Bu uzmanlık alanında öncelikli ders çizimdir.

Rönesans döneminin büyük ressamı Leonardo da Vinci, el yazmalarında çizime dair bilgilerini bırakmıştır. Bu konuda St. Petersburg'daki I.E. Repin adını taşıyan Güzel Sanatlar Akademisi'nde de verimli çalışmalar yürütülmektedir. Son yıllarda Kamoliddin Behzod Ulusal Resim ve Tasarım Enstitüsü'nde de bu alanda önemli çalışmalar yapılmaktadır. Öğrencilerde çizim kültürünü geliştirmeye yönelik bu rehberlerde, tarihteki zengin mirasa – klasik yöntemlere dayalı bir yaklaşım benimsenmiştir. Bilimsel ve teknik ilerleme, yaratıcı ve sanatsal eğitimin verimliliğinin artırılmasını talep etmekte, aynı zamanda insanlığın yaratıcı faaliyetini geliştirmek büyük önem taşımaktadır.

Alfraganus Üniversitesi'nde tasarım bölümü öğrencilerinin yetiştirilmesinde, onların gelişimine esas etkiye bulunan ders çizimdir. Bu nedenle sanat okullarındaki resim öğretmenlerinin öncelikli görevi, öğrencilerin estetik dünya görüşünü, sanatsal zevkini, yaratıcı potansiyelini, düşünce ufkunu ve ifade kültürünü şekillendirmektir. Sadece yetkin ressam öğretmenler, öğrencileri sanatsal yaratıcılıkta doğru yönlendirebilir. Bu bağlamda P.P. Chistyakov, "Cismin şeklini doğru tasvir etmek her şeyden daha önemli ve değerlidir" diye vurgular.

Alçıdan yapılmış geometrik cisimlerin çizimi, basitten karmaşığa doğru yöntemle yapılır. Öğretim programlarında da belirtildiği üzere, alçı geometrik şekilleri çizmek önemlidir. Bilindiği gibi, çevremizdeki tüm nesneler geometrik forma sahiptir (küre, küp, prizma, koni, silindir vb.). Şekillerin alçıdan yapılmasının temel nedeni, çoğunlukla yapay ışık altında aydınlatılarak eğitim amaçlı kullanılmalarıdır. Işık-gölge bütünü (aydınlık, gölge, yarı gölge, yansıma, kendi gölgesi ve düşen gölge, parlaklık) beyaz nesnelerde açıkça görülür (1-2. resimler).

1-resim.

2-resim

İç mekan çiziminde, perspektif tasvir edilirken öğrenci, form yaratmayı ve tasvirlerin renk yapısı kanunlarını öğrenir, konstrüksiyon bilgisini uygulamaya koyar, renk ve şekil yardımıyla gerçeği ifade eder. İç mekân tasarımı alanında lisans ve yüksek lisans seviyesindeki öğrencilere yaratıcı psikolojik xona interyeri çizmeyi öğretmenin önemi hayatın kendisi tarafından kanıtlanmaktadır. Ressamlar, heykeltıraşlar ve diğer tasarım ustaları, yaşadıkları dönemdeki çağdaşlarının binalarını betimleyerek onların iç ve dış görünümünü eserlerine mühürlemişlerdir. Buna sayısız örnek verilebilir. Örneğin, milattan

önce eski Mısır şehirlerinden birinde, İskenderiye yakınındaki Fayum köyünde bulunan mimari yapılar bunlardandır.

İç mekân tasarımı alanında çizimin yeri ve imkânları:

Yaratıcı düşünmeyi geliştirme: Çizim, tasarımcıların yaratıcı düşünme yeteneğini geliştirir. Tasarımcılar fikirlerini çizim aracılığıyla özgürce ifade eder ve yeni çözümler bulabilir.

Müşteri ile iletişimi kolaylaştırma: Çizim, müşterilerin tasarım konseptini anlamasına yardımcı olur. Tasarımcılar fikirlerini çizimle sunabilir ve müşterilerin görüşlerini alabilir.

Fikirleri hızlı görselleştirme: Çizim, tasarımcıların fikirlerini hızlıca kâğıda aktarmasına ve görsel olarak ifade etmesine imkân tanır. Bu, özellikle ilk konsept aşamasında çok faydalıdır.

Kompozisyon ve iç mekan planlama: Çizim, tasarımcıların xona interyerini planlamasına ve kompozisyon oluşturmaya yardımcı olur. Tasarımcılar mobilya, aydınlatma ve diğer unsurların yerleşimini çizimle test edebilir.

Hızlı değişiklik yapabilme: Çizim, tasarım sürecinde hızlı değişiklikler yapmayı sağlar.

Tasarımı geliştirme: Çizim, tasarımı geliştirmeye, hataları belirlemeye ve düzeltmeye yardımcı olur.

Sonuç olarak, iç mekân tasarımı öğrencileri çizimde yalnızca teorik bilgilerini pekiştirmekle kalmayıp, pratik açıdan da büyük tecrübe kazanmalıdır: iç mekân oranlarını doğru bulmak, ince perspektif değişikliklerini fark etmek, nesneleri yapısal olarak doğru kurmak ve yerleştirmek, şekil hacmini ışık-gölge ile ustaca ifade etmek ve çalışmayı renk açısından bütünlük içinde tamamlamak gerekir.

Kullanılmış edebiyat:

1. Rustamovich, H. B., & Qabiljanovich, R. U. (2024). The educational direction" fine arts and engineering graphics" in the formation of the scientific worldview of students the role of computer graphics engineering science. The American Journal of Social Science and Education Innovations, 6(03), 97-100.
2. Haqberdiyev, B. R. (2021). Goals and objectives of pedagogical experimental work. International Engineering Journal For Research & Development, 6(3), 2-2.
3. Haqberdiyev, B. R. (2020). The degree to which the problem has been studied. CUTTING EDGE-SCIENCE, 191.
4. Rustamovich, H. B., & Abdurafikjonovna, A. H. (2024). The oretical solutions for integrative teaching of fine arts and engineering graphics with various disciplines of still life, consisting of geometric shapes in pencil painting. International Journal of Advance Scientific Research, 4(03), 102-106.
5. Rustamovich, H. B. Zamonaviy ta'limda muhandislik grafikasi va dizayn fanlarni integrativ yondashuvlari. Xalqaro konferensiya "İpek Yolu ve Ötesi Kongre Serisi"(SIRCON 2023)"Bir Yol Bir Kuşak: Göç, Turizm ve EkonomiPolitik, 2707-2721.

6. Haqberdiyev, B., & Ismag'ilova, M. (2025, June). Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi mutaxassislarining grafik va ijodiy kompetentligini shakllantirish. In "O'ZBEKISTON—2030: Innovatsiya, fan va ta'lim istiqbollari" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi (Vol. 1, No. 2, pp. 106-108). Scienceproblems Team LLC.

7. Haqberdiyev, B. R., Ismag'illova, M. S. Q., & Imomnazarova, D. F. Q. (2025). Raqamli texnologiyalarda arxitektura va dizayn. Academic research in educational sciences, (Conference 1), 65-66.